

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια
τὴν 23 Ἰανουαρίου 1972
ἡμέραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
καὶ ὥραν: 20.30 - 21.00

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦν ἡ ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

150^π

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ἀγαπητέ μου Δημήτρη, τὴν τελευταία φορὰ πού συναντηθήκαμε, μιλήσαμε γιὰ τὰ διάφορα ἀνδρινὰ εἶδη καὶ ἐξαρτήματα πού ἔχουν ἐξαφανισθεῖ στὴν ἐποχὴ μας καὶ ξεχάσαμε μερικὰ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἀποκλείεται ἢ μᾶλλον, ἀσφαλῶς θὰ μᾶς διέφυγαν μερικὰ τέτοια καλὰ ἀνδρινὰ ἐξαρτήματα... Μιλήσαμε γιὰ τὰ μπαστούνια

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πού δέν συνηθίζονται πιά...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιλήσαμε γιὰ τοὺς μυστακοδέτες...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πού εἶναι ἄχρηστοι πλέον...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιὰ τὰ κουμπωτήρια τῶν παπουτσιῶν

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πού κι' αὐτὰ δέν χρειάζονται...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἔχεις δίκαιο. Ξεχάσαμε πολλὰ καὶ πρῶτα πρῶτα τὸ καπέλλο.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τὸ καπέλλο δέν ἔχει ἐξαφανισθεῖ τελείως. Πάντως γενικὰ ἔχει καταργηθεῖ. Ἐάν ἔλλοτε ἐθεωρεῖτο ἐγκλημα νὰ βγῆς στὸν δρόμο χωρὶς καπέλλο, σήμερα, ἐλάχιστοι ἄνδρες φοροῦν τέτοιο πρῆγμα στὸ κεφάλι τους.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιὰ νεαρὴ δημοσιογράφος πολὺ γνωστὴ μου, ἡ "Εμυ Πανάγου, κάθησε μιὰ μέρα σ' ἓνα κοσμιῶ ζαχαροπλαστεῖο καὶ μετροῦσε πόσοι ἄνδρες φοροῦσανε καπέλλο καὶ πόσοι ὄχι. Ξέρεις τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς στατιστικῆς; Εἴκοσι τοῖς ἑκατὸ φοροῦσανε καπέλλο μονάχα.

- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τό πιστεύω, ἐνῶ σέ χρόνια παλαιότερα, οὔτε ἕνας ἄνδρας οὔτε ἕνας, δέν τολμοῦσε νά ἐμφανιστῆ στὸν δρόμο ξεσκουφωτός.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πρῶτα πρῶτα ἡ χρῆσις τοῦ καπέλλου, ἦτανε ἀνάγκη εὐγενείας. Συναντοῦσες ἕνα γνωστό σου στὸν δρόμο. Πῶς θά τὸν χαιρετοῦσες ἂν δέν ἔβγαζες τὸ καπέλλο σου ; Καί πρέπει νά τονίσωμε ὅτι αὐτὴ ἡ ἀποκάλυψις, εἶχε καί βαθμούς...
- ΓΙΑΝΝΙΑΞΣ Βαθμούς, τί ἐννοεῖς ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀνάλογα μέ τὸ πρόσωπο πού χαιρετοῦσε κανεῖς. Γιά ἕναν ἀπλῶς γνωστό, ἔβγαζες τὸ καπέλλο σου πέντε πόντους πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι... ἄμα ὅμως ἤθελες νά δείξης σέ κάποιον, σεβασμό, ἔβγαζες τὸ καπέλλο σου καί τὸ πῆγαινες ἕως τὰ γόνατα...
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ναί, ναί, μπράβο... κι' αὐτόν τὸν βαθύτατο χαιρετισμό τὸν λέγανε νομίζω... κ α π ε λ λ α δ ο ὄ ρ α...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, καπελλαδοῦρα. Ποῦ τὸ θυμηθῆκες μωρέ Γιάγιο. Καί συνηθίζότανε ἡ καπελλαδοῦρα, ἰδίως στίς γυναῖκες. Ἦλε Μιά παληά ἀθηναῖα, ἔλεγε συχνά στὸν ἄνδρα της : Πῆγα τὸ πρωῖ στά μαγαζιά... συνήντησα τὸν Τάδε... μοῦ τράβηξε μιὰ καπελλαδοῦρα ἕως κάτω. Πολύ εὐγενικός ἄνθρωπος.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Πολύ κωμικὰ πράγματα. Σκέφου ὅτι ὁ βαθμός τῆς εὐγενείας ἐνός ἀτόμου, ἦτανε ἐξηρητημένος ἀπὸ τὸν τρόπο τοῦ χαιρετισμοῦ πού ἔκανε. Κι' ἔχω τὴν γνώμη, ὅτι αὐτός ὁ βαθύτατος χαιρετισμός μέ τὴν ἐπίσημη ἀποκάλυψι, ἦτανε κατάλοιπο τῶν ἱπποτικῶν χρόνων, τότε πού βγάζανε τὰ καπέλλα τους μέ τὰ φτερά οἱ ἱππότες καί τὰ σέρνανε στό χῶμα γιά νά χαιρετίσουν.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς ἀλλάζουν οἱ καιροί !... Κι' ἐν ἀόμα φύγωμε ἀπὸ τὴν ἐποχή τῶν ἱπποτικῶν, πού φορούσανε τὰ μεγάλα καπέλλα μέ τὰ πολλὰ φτερά, θυμήσου ὅτι δειγμα εὐγενείας γιά ἕναν ἄνδρα ἦτανε νά ἔχη στό καπέλλο του ἕνα μικρὸ φτερό. Θυμήσου ὅτι καί ὁ θάουστ, ὅταν ξανανειώνει λέει γιά νά δείξη ὅτι κάποιος εἶνα εἰς τὸν πῆλον πτερόν - τὸ βαλάντιον πλήρες...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ετσι είναι. "Όμως τό πιο εύχάριστον είναι ότι μαζί μέ τά άθόρινα καπέλλα χαθήκανε κι'έκεινα τά τεράστια γυναικεία μέ τίς τεράστιες καρφίτσες πού ήτανε δημόσιος κίνδυνος. Δί- γες φορές τύχαινε σ'ένα συνωστισ ό, μέσα σ'ένα τράμ, ή καρφί- τσα ενός γυναικειού καπέλλου νά τραυματίση έναν άνύποπτο χρι- στιανό πού έσσεκότανε πλάϊ της ; Εύτυχώς ή γυναικεία μόδα μās έχει άπαλλάξει τώρα από τέτοιους κινδύνους.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εέρεις ποιο άλλο άνδρικό εξάρτημα έχει εξαφανισθη ; Οί γιέτ- τες πού φορούσανε οί άνδρες στα παπούτσια τους.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Εχεις δίκαιο. "Ητανε άλλοτε δεγμα κομψότητας και εύγενείας για έναν άνδρα νά φοράη γιέττες, γκιρίτσες συνήθως, ή μαυρες για τό επίσημο ή και λευκές πολλές φορές. 'Ο τελευταίος πού θυμάμαι νά φοράη γιέττες, έδω και είκοσι χρόνια, ήτανε ό μανα- οίτης ό φίλος μας Κωστής Βελμύρας...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, ό Βελμύρας ό ποιητής. Κι'έμεις του λέγαμε πώς είναι ό Γ κ α τ τ ε ς της Ελλάδος.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πάνε λοιπόν και οί γιέττες... 'Αμέ τό γιλέκο ; Νομίζω πώς κι'αυτό έχει σχεδόν καταργηθει.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σχεδόν... γιατί μερικοί, ελάχιστοι βέβαια άνδρες, εξακολου- θούν νά φορούν γιλέκο. Μονάχα έχουν καταργήσει τήν χρυσή άλυσσίδα πού πήγαινε από τό ένα τσεπάκι του γιλέκου στο έλ- λο μέ τό ρολόϊ της τσέπης από τή μια μεριά και τό κλειδί του σπιτιου από τήν άλλη.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Όμως τό κυριώτερο είδος πού έχει πιά εξαφανισθει, είναι ή πέννα και τό καλαμάρι μέ τό μελάνι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Αλήθεια, αυτό δεν τό σιεφθήκαμε ποτέ. Τό μελανοδοχεϊον, ό- πως τό είχανε βαφτίσει οί λογιώτατοι... τό καλαμάρι δεν ύφίσταται πιά. Ποιός παλαβός γράφει σήμερα μέ πέννα και μέ μελάνι ; "Ας είναι καλά τά στυλό, οί στυλογράφοι όπως τους έλεγαν άλλοτε.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καιός μελῆς ἦτανε τὸ καλαμάρι καὶ ἡ πέννα. Δέν ὑπῆρχε ἄνθρωπος πού νά μὴν εἶχε μουντζουρωμένα τὰ δύο του δάκτυλα ἀπὸ μελάνι... ἤσε πού καὶ τὰ ροθχα εἶχανε πολλές φορές παράσημα ἀπὸ μελάνι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀπ' αὐτὰ τὰ καλαμάρια, εἶχε δημιουργηθεῖ σέ χρόνια πολὺ παλαιὰ κι' ἓνα ἐπάγγελμα : οἱ καλαμαράδες...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Οἱ καλαμαράδες ; Τὴν ἔχω ἀκούσει αὐτὴν τὴν λέξι. Δέν ἐννοεῖ τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, ἀλλὰ κατ' ἐπέκτασιν. Οἱ καλαμαράδες, ἄλλοτε, ἐδῶ κι' ἕνα-τὸ χρόνια, γύρω στὰ 1850 μὲ 1870, ἦτανε ἄνθρωποι πού ξέρανε λίγα γράμματα καὶ γυρίζανε στὰ καφενεῖα πετιμένοντας νά βροῦνε πελάτες...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί εἶδους πελάτες ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ πολὺς κόσμος τότε δέν ἤξερε γράμματα. Ὅμως εἶχε ἀνάγκη ν' ἀλληλογραφῆση, νά στείλῃ ἓνα γράμμα στό χωριό του, στὴν ἐπαρχία του. Ὑπῆρχαν λοιπὸν αὐτοὶ οἱ δημόσιοι γραφεῖς νά ποθεμε. Φοροῦσανε φουστανέλλες ἀπόμη, ἀλλὰ μέσα στό σελάχι τους δέν εἶχανε κουμπούρια, μὰ ἓνα καλαμάρι μὲ μελάνι, πέννες καὶ μερικὰ φύλλα χαρτί χαρακωμένο... καὶ λίγο βουλοκέρι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τὸ βουλοκέρι τί χρειαζότανε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στὰ 1850, οἱ φάνελλοι ἦτανε ἄγνωστοι. Τὸ γράμμα τσακίζότανε στὰ τρία κι' ἔμπαινε μιά σφραγίδα μὲ βουλοκέρι. Αὐτὴ ἦτανε ἡ ἀσφάλεια τοῦ ἀπορρήτου τῆς ἐπιστολῆς : τὸ βουλοκέρι. Αὐτοὺς λοιπὸν τοὺς δημοσίους γραφεῖς, ὁ λαὸς τοὺς ἔλεγε : καλαμαράδες.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νά λοιπὸν καὶ ἄλλα εἶδη πού καθήκανε στὴν ἐποχὴ μας : Τὰ καλαμάρια, οἱ πέννες καὶ οἱ καλαμαράδες. Ἔτσι συμβαίνει πάντα. Ἡ πρόοδος δημιουργεῖ νέα εἶδη, νέες συνήθειες καὶ καταργεῖ τὰ παλαιὰ συστήματα. Ξέρεις κανέναν σήμερα πού νὰ στρίβῃ τοιγάρο μόνος του ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι βέβαια. Όμως στά παλαιά χρόνια, όλοι οί καπνιστές στρίβανε μόνοι τους τά τσιγάρα τους. Στά καπνοπωλεία, κρίν έπιβάλη ό Τρικούπης τήν φορολογία του καπνου, στά 1883, τά καπνοπωλεία πουλούσανε καπνό χύμα και τσιγαρόχαρτο χωριστά. Και πήγαινε ό πελάτης και ζητούσε : Δόσε μου τέσσερα κι'ένα

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τέσσερα κι'ένα τί έννοούσε δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ερριχνε ό πελάτης μιá πεντάρα στόν πάγκο του καπνοπώλη και λέγοντας τέσσερα κι'ένα, έννοούσε τεσσάρων λεπτών καπνό και ένός λεπτού τσιγαρόχαρτο. Οί πιο φερικαληδες και πιο πολούσιοι ρίχνανε δεκάρα και ζητούσανε όκτώ και δύο.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ "Οκτώ λεπτών καπνό και δύο λεπτών τσιγαρόχαρτο. Και πόσα τσιγάρα στρίβανε μ'αυτήν τήν ποσότητα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μé τό τέσσερα κι'ένα στρίβανε όκτώ μέ δέκα τσιγάρα, ανάλογα μέ τό πάχος που τά θέλανε. Μέ τό όκτώ και δύο, τά διπλάσια.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Και náτι άπόμα έχει χαθει άπό τά παληά τά χρόνια μά έμεις φροντίζ ομε και τό αναπληρώνομε κάθε Κυριακή.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξέρω τί έννοείς. Τήν παληά καντάδα...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ 'Ακριβώς. Τήν παλαιά αίσθηματική καντάδα που τήν ξεαφέρνομε στην ζωή μέ τήν γλυκειά φωνή της Κλειώς Δενάρδου, όπως τήν " 'Αργυρά πανσέληνο " που θα μας θυμίση άπόψε.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) "Ω άργυρά πανσέληνος
ματρίασε τό φως σου...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά και άλλο είδος που χάθηκε. Τό φεγγάρι...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Χάθηκε τό φεγγάρι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σχεδόν χάθηκε. Ποιητικώς χάθηκε τελείως, αυτή ή άργυρά πανσέληνος που έξυπνοσαν άλλοτε οί ποιηταί. 'Από τήν ήμέρα που πατήσανε τό πόδι τους επάνω οί άστροναυτες οί άμερικάνοι, μάθαμε πως δέν είναι άσημένια και πάει κι'αυτή μας ή ποιητική έλπίδα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μέ τήν εύκαιρία αύτή θά σοῦ κάνω μιά έκπληξι, ἀγαπητέ μου Δημήτρη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί σοῦ έκπληξι ; Μήπως πρόκειται νά φύγης γιά τό φεγγάρι ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Οχι βέβαια... Μά θά σοῦ θυμήσω μερικούς στίχους πού ἔγραψες ἐσύ σέ μιά ἐφημερίδα μέ τό πρῶτο ταξίδι τῶν ἀστροναυτῶν στό φεγγάρι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολύ θά εὐχαριστηῶ, γιατί ὁμολογῶ ὅτι ἐγώ τοὺς ἔχω ξεχάσει.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ακουσέ τους λοιπόν :

Πάει κι' ἡ Σελήνη, ἔχασε τήν κάθε μιά της χάρι,
τοῦ ποιητοῦ τοῦ Μπαῦρον τό κλασσινό φ ε γ γ ά ρ ι.
Εἶναι τοπίο φοβερό, νεκρό καί θλιβερό,
ἡ ἀσημένια ἐλπίδα μας, τό ἄστρο τό ἀργυρό.

Πάει κι' ἡ Σελήνη... ἔν κίναμε τόσα ὄνειρα μαζί της
οἱ ἀστροναῦτες σβήσανε τήν τόση ποίησί της
κι' ὅπου κι' ἔν βρίσκεται ἡ Σπαφώ, δέν θά 'βρῆ λόγια
πλάνα

νά ξαναπῆ τό τρυφερό : Δέδυκεν ἡ Σ ε λ ά ν α !...

Σβήσανε τόσα ὄνειρα, αὐτήν τήν ἐποχή
κι' οἱ ποιηταί πού ἐπλούτιζαν μέ ὄλο της τό ἀσῆμι
πάλι θά μείνοθνε φτωχοί...

Τί ἔσχημα πού μᾶς ξυπνᾶς, κακοθῦρα 'Επιστήμη !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγνο μου σ'εὐχαριστῶ. Ὅμολογῶ ὅτι τό εἶχα ξεχάσει αὐτό
τό μικρό στιχοῦρ γημα. Μά νομίζω πῶς δέν εἶχα ἄδικο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καθόλου ἄδικο. "Αλλως τε αὐτή εἶναι ἡ δουλειά της 'Επιστή-
μης, νά μᾶς σβήνῃ τά ὄνειρα καί τίς ἐλπίδες μας μέ τήν πραγ-
ματιότητα. καί γιά νά συνεχίσουμε τά εἶδη πού χάθησαν ἀπό
τήν παλιά ἐποχή, τί ἔλλο θυμᾶσαι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἰ Κάτι γυναικεῖο. "Ἐνα μισοφέγγαρο τριχωτό, πού τό λέγανε
μπουμπάρι... Τό θυμᾶσαι τό μπουμπάρι ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πῶς δέν τό θυμᾶσαι ; "Ἦτανε κατασκευασμένο ἀπό τρίχες πε-
πιεσμένες καί ἐσχημάτιζε ἀλήθεια ἕνα μισοφέγγαρο πού τό
παραχώνανε οἱ γυναῖκες στά μαλλιά τους γιά νά φουσκώνουνε
μπροστά, στό μέτωπο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μεταξύ μας, ήτανε ἀηδεστάτη αὐτή ἡ μόδα.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Κάθε παλιὰ μόδα, μᾶς φαίνεται σήμερα ἀηδεστάτη. Πήπως δέν ήτανε ἀηδής ἐκεῖνη ἡ μόδα μέ τό τουρνοῦρι στά καπούλια τῶν γυναικῶν ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φρικτή !

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ "Ομως ήτανε μόδα κι' ἀλλοίμονο στήν γυναῖκα πού παρουσιαζότανε ἴδια ἀπό πίσω στήν ράχη, σάν σανίδα πλανισμένη. Καί τό τουρνοῦρι, ὑπεχώρησε κάποτε κι' ἔδωσε τήν θέσι στό·πούφ. Τό ξέρεις βέβαια τό πούφ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς δέν τό ξέρω ; Κι' αὐτό φούσιωμα ήτανε στά ὀπίσθια. Φαίνεται ὅτι ἔτσι τίς θέλανε στήν εποχή ἐκεῖνη τίς γυναῖκες, οἱ ἄνδρες... καί τοὺς τραγουδοῦσανε : 'Αγάπα με νά 'χω ζωή.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Νά ἓνα ξεχασμένο παλιό τραγοῦδι πού θά μᾶς τό θυμίση τώρα ἡ παλιή μας ἡ κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) 'Αγάπα με νά 'χω ζωή
ἀλλά ζωή δέν ἔχω...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λέμε γιά τίς γυναικεῖες μόδες καί ξεχνᾶμε τίς ἀνδρικές. Ξεχνᾶμε τά πανταλόνια πού ήτανε κάποτε σωληνες, χωρίς τσάκισι...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Αὐτά δέν τά προλάβανε ἔμεῖς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι βέβαια, μά τά βλέπομε στίς φωτογραφίες γονέων καί συγγενῶν. Αἴσχος ήτανε ἐκεῖνα τά πανταλόγια δίχως τσάκισι. Ξεχνᾶμε καί τά παπούτσια τά μακρομύτινα πού φτάνανε καί πέντε πόντους πέρα ἀπό τό πόδι...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί τό τακοῦνι τό ψηλό μέ τήν καμάρα τήν σπαθάτη ἀπό πάτω

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πού ἔπρεπε νά εἶναι τόσο ψηλή, ὥστε νά μπορῆ νά περάση μι δεκάρα τσουλητή καί ἕρθια... κάτω ἀπό τό στιβάλι...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ναί, μπράβο, στιβάλια τά λέγανε ἐκεῖνα τά παπούτσια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στιβάλια καί παραμάντουλα... "Ολα αὐτά χαθήκανε.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ξεχνάμε και τὰ μανιέτια από λευκό σιληρό καουτσούκ που τὰ φορούσανε για εύκολία τους μερικοί άνδρες.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πραγματική εύκολία τότε. Δέν είχανε ανάγκη από πλύσιμο. Όταν βρωμίζανε λίγο, τὰ έτρεβε κανείς με λίγη ψίχα φωμιού και γινόντουσαν πάλι καθαρά.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πενία τέχνας κατεργάζεται.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξεχνάμε τό περίφημο πλαστρόν... Τήν γραβάτα εκείνη που τήν λέγανε πλαστρόν γιατί έσκέπαζε όλο τό άνοιγμα του στήθους και ήθελε και μιá καρφίτσα επάνω, συνήθως ένα μαργαριταράκι. Όμως τό κυριώτερο άνδρικό είδος που εξαφανίστηκε τελείως είναι ... ξέρεις ποιό ;

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ξέρω. Τό νυκτινό...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάνιο. Μέσα στην σιέφι μου μπήκες. Μά τό θυμάσαι τί κωμικό που ήτανε τό άνδρικό νυκτινό ; Θαντάζομαι ότι άκόμα θά υπάρχουν μερικοί άμετανόητοι ήλικιωμένοι που δέν τό έχουν έγκαταλείψει.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Δές καημένε Δημήτρη νά υπάρχουν άκόμη άνδρες, έστω και ήλικιωμένοι νά φορᾶνε νυκτινά όταν κοιμούνται ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πιατί όχι ; Ή πυτζάμα δέν είναι πολύ παλιά υπόθεσις. Έως τὰ 1910, πυτζάμες δέν είχανε εισαχθει άκόμη στην Ελλάδα. Τίς φορούσανε και προσπαούσαν νά τίς έπιβάλλουν μερικοί άθηναίοι που είχαν έρθει από τήν Καλιούτα των Ίνδιών, γιατί έκεϊ πρωτοφορέθηκε ή πυτζάμα από εύρωπαίους. Και σαν λέξις ή πυτζάμα που λέγεται πραγματικά π α τ ζ ά μ α σημαίνει στα Ινδιάνικα : "Ένδυμα των ποδιών.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Νά λοιπόν που ή μόδα και ή εξέλιξις, παίρνουν ό τι δήποτε βρίσκουν, όπου δήποτε τό βρούν. Οι πυτζάμες είναι ρούχο Ινδιάνικο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Άμέ ό νυκτινός σποθφορ ; Θα τον έχης δεϊ βέβαια σε παλιές εικόνες...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τόν έχω ιδεεῖ καί ἀναρωτιέμαι πῶς μπορούσανε νά κοιμηθοῦν αὐτοί οἱ παποῦδες μας μ' ἓνα τέτοιο σκουφί στό κεφάλι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἦτανε μιὰ λατρική θεωρία τῆς ἐποχῆς τοῦ 1850. Ἡ ἐπιστήμη ἐπίστευε τότε ὅτι ἀφοῦ τό σῶμα σκεπάζεται μέ σεντόνια καί κουβέρτες, ὑπῆρχε φόβος νά κρυολογήσῃ κανεῖς ἀπό τό κεφάλι πού ἔμενε ἀκάλυπτο. Φόρα του λοιπόν σκουφο γιά νά μήν κρυολογήσῃ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' ὁ νυκτερινός σκουφος εἶχε καί μιὰ φοδντα στήν κορυφή. Μά καί οἱ γυναῖκες φορούσανε μιὰ σκούφια στό κεφάλι τους, ἴσως ὄχι γιά νά μήν κυρώνουν, μά γιά νά μήν χαλᾶν τά μαλλιὰ τους. Μήν ξεχνᾶς ὅτι τά κομμωτήρια τότε δέν ἦτανε τόσο εὐνοια. Εἶναι ζήτημα αν ὑπῆρχαν δύο ἢ τρεῖς κομμωτήρια σ' ὅλη τήν Ἀθήνα, τοῦ Στίνη, τοῦ Βελισσαρίου καί τό περίφημο τοῦ Σουβλη πού ἦτανε τό πιό ἀριστοκρατικό.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά γιά στάσου, ἐσύ αὐτά πού τά ξέρεις ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἔλα παπμένε Δημήτρη, ἐσύ μοῦ τά ἔχεις πεῖ μά φαίνεται ὅτι τά ξεχνᾶς.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό θυμᾶμαι τόν Σουβλη. Νομίζω πῶς εἶχε τό κομμωτήριό του στήν ἀλλοδαπή δόδον Ἑρμοῦ. Ἦτανε φηλός καί εἶχε κᾶτι μαθρες φαβορίτες πού τοῦ ἐσκέπαζαν ὄλο τό μάγουλο. Καί τόν Βελισσάριο τόν θυμᾶμαι μέ τά κᾶτασπρα μαλλιὰ του. Ὅταν πέθανε ἔφησε τό κομμωτήριό του στόν Χαμαράκη πού τόν σκοτώσανε στό κίνημα τοῦ 45...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σήμερα εἶναι περισσότερα τά κομμωτήρια ἀπό τά μπαλιῆνα. Καί οἱ κομμώτριες πού γυρίζουνε στά σπίτια, σύννεφο...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅλα αὐτά εἶναι κοινωνικές ἀλλαγές, κοινωνικές μεταβολές πού ὑπακούουν ὅλες σ' ἓνα γενικό πρόσταγμα, σ' ἓνα σύνθημα : τήν **Μ Ὀ Ὀ α !...**

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μά ή πόδα άγαπητε μου Δημήρη, είναι κοινωνική ανάγκη. Δέν μπορεί ο άνθρωπος νά είναι κολλημένος σάν στρεΐδι σ'ένα βράχο. Για σπέφου αν δέν ήλλαζαν' οί πόδες από χρόνο σέ χρόνο και από αιώνα σέ αιώνα. Θά σ'έβλεπα ντυμενο μέ χλαμύδα και μέ πέδιλα και θά είχες στό κεφάλαι σου **πέτασον!**...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Και θα ήμουν πολύ εύχαριστημένος. 'Αλήθεια, τώρα πού είπες πέτασον, τό άρχαίο έλληνικό καπέλλο. θυμάσαι τ' παρόνια ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ποιά πεπόνια ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τά πεπόνια τά μαύρα ; Τά καπέλλα... πού ήτανε σάν πεπόνια...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καπέλλα πεπόνια ; "Αασαα... έννοεις τά **μελόν** ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο, τά μελόν. Μελόν γαλλικά δέν σημαίνει πεπόνι ; και αυτά εξαφανίστηκαν τελείως. 'Ο τελευταίος μελονοφόρος ήτανε ο μακαρίτης ο Δελλαπατρίδης, ο άρχηγός των Κυανολεύθων...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μέσα σέ τόσα πάλιά πού θυμηθήναμε άπόφε άς θυμηθούμε και κανένα άκόμη παλαιό τραγούδι. Θ' άφήσωμε τήν κλειώ νά τό διαλέξη από τό άνεξάντλητο ρεπερτόριό της...
- ΚΑΙΕΡ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Δέν μ'άγαπά... δέν μ'άγαπās...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είπαμε και για τά μελόν... Ξέρεις τί μās μένει άκόμη ; Τό φαθάκι... Τό θυμάσαι τό φαθάκι ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ε, πώς δέν τό θυμάμαι ; Ζούσε άκόμη στίς ήμέρες μας τό φαθάκι, άλλοτε πλατύγυρο και άλλοτε μέ στενάμπόρ, άλλοτε μέ ψηλό τεπέ και άλλοτε μέ πεπλατυσμένο, άλλοτε μέ μαύρη κορδέλλα και άλλοτε μέ παρδαλή... Τά θυμάσαι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Και βέβαια τά θυμάμαι. "Ο λαός τ' άποκαλούσε τά φαθάκια γαλέττες... Και τά κακόμοιρα, γινόντουσαν πολύ συχνά θύματα των τροχών.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Αλήθεια. "Όταν τό παίρνε ο άνεμος, καθώς ήτανε άνάλαφο τό πήγαινε κι'έγώ δέν ξέρω που... Και κάποτε όταν έπεφτε στον δρόμο, κάποιος άμάξι περνούσε και τό κακόμοιρο τά φαθάκι έκμετρούσε τό ζήν !...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τά καιόμοιρα τὰ φαθάκια ἦτανε συμπαθητινά. Κωμικά βέβαια
μὰ συμπαθητινά... Πολλοί τὰ ἀγοράζανε μὰ ἀσφάλεια.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τί εἶδους ἀσφάλεια ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν θυμᾶσαι τὴν ἀσφάλεια τῶν φαθακίων ; ~~Παρὰ~~ "Ἦτανε ἓνα
μαῦρο λεπτὸ κορδονάκι πού περνοῦσε στό μπόρ τοῦ καπέλλου
καί ἦτανε προσδεδεμένο στό πέτο τοῦ σακαλιού. "Ἔτσι ἔν τὸ
σίρῳνε κανέννας ξανφινὸς ἄνεμος, τὸ φαθάκι ἀνέμιζε λίγο μὰ
δέν χανότανε. "Ἦτανε προσγιεωμένο ὅπως τ'ἀερόστατα πού τὰ
κρατᾶνε μὲ παλαμάρια στὴν γῆ πρὶν ἀνυψωθοῦν.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ναί, τὸ θυμᾶμαι τὸ μαῦρο τους κορδόνι. Καί μέλιστα λέγανε
ὅτι ὅποιος ἦτανε πολὺ τσιγγούνης ἐφρότιζε νὰ ἀσφαλίζῃ τὸ φα-
θάκι του μ'αὐτόν τὸν τρόπο γιὰ νὰ μὴν δώσῃ δένα δραχμές
ν'ἀγοράσῃ ἄλλο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δένα δραχμές ; Ἐσύ στίς δένα τὰ θυμᾶσαι τὰ φαθάκια ; Ἐγώ
λοιπόν ἔχω ἀγοράσει φαθάκι τρεῖς δραχμές... Μάλιστα, τρεῖς
δραχμές. Καί θυμᾶμαι πολὺ καλᾶ, ὅτι ὅταν σέ ἡλικία εἴκοσι
ἔτων, πῆρα τὸν πρῶτο μου μισθό, ἔδωσα ἑπτὰ δραχμές γιὰ ν'ἀ-
γοράσω φαθάκι πολυτελείας, φαθάκι ρυζιοῦ. Ἐπτὰ δραχμές.
Καί βρῆκα τὸν μελᾶ μου ἀπὸ τὸν πατέρα μου πού μου εἶπε :
"Ἔτσι πετᾶς τὰ λεφτὰ πού κερδίζεις ; Ἀγοράζεις φαθάκι
ἑπτὰ δραχμῶν ; Τὸ καιόμοιρο... δέν πρόλαβα νὰ τὸ χαρῶ. Τὴν
ἐπομένη, μου τὸ πῆρε ὁ ἄνεμος στό Νέο Φάληρο καί τὸ φαθάκι
μου ἔμαθε πολὺμπι...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί παν οἱ ἑπτὰ δραχμοῦλες... Τώρα λοιπόν γιὰ νὰ κλάψωμε σὲ
ἀπώλεια τῶν ἑπτὰ δραχμῶν, ας θυμηθοῦμε ἓνα παλιὸ τραγοῦδι...
Δέν εἶν'ἔδῳ τὰ μάτια μου...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Δέν εἶν'ἔδῳ τὰ μάτια μου...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάννο μου, πάλι τελείωσε ἡ ὥρα μας καί πρέπει νὰ διακόψω-
με... Ὁρεβουάρ λοιπόν, τὴν ἐρχόμενη Κυριακή.